

*Н.В. Васюткіна, д.е.н., Є.С. Криленко
(Національний авіаційний університет, Україна)*

Забезпечення ефективного використання потенціалу підприємства в умовах посилення конкуренції

В роботі досліджуються способи забезпечення ефективного використання потенціалу підприємства в умовах посилення конкуренції. Основну увагу приділено впливу цифрових технологій, аналітичних та фінансових інструментів як ключових елементів підвищення рівня потенціалу і відповідно конкурентоспроможності підприємства. Аналіз показує, що цифрова трансформація та використання аналітичних інструментів значно покращують ефективність бізнес-процесів і взаємодію з клієнтами. Фінансові інструменти відіграють важливу роль у забезпеченні ефективного використання потенціалу підприємства.

В умовах сучасної економіки, яка характеризується високим рівнем глобалізації та швидкими технологічними змінами, підприємства стикаються з дедалі жорсткішою конкуренцією. Динамічні економічні процеси обумовлюють необхідність здійснення впливу на діяльність усіх суб'єктів господарювання, зокрема, в аспектах стратегії й тактики. Щоб забезпечити стійкість і зростання, підприємства повинні ефективно використовувати свій потенціал, зокрема, застосовуючи новітні цифрові технології, аналітичні та фінансові інструменти. Тому, питання забезпечення ефективного використання потенціалу підприємства в умовах посилення конкуренції є актуальним та досліджується численними науковцями, такими як: Ареф'єва О.В. [2], Р. Бугріменко [5], Ж.Кононенко [10], О.Бавико [4], Л.Рябенко [11], І.Запихляк [8] та ін., у різних аспектах.

У сучасному світі підприємства постійно розвиваються, а економічне середовище, в якому вони працюють, зазнає трансформаційних процесів, що, у свою чергу, вимагає пошуку нових підходів до ефективного управління та використання їх інноваційного потенціалу. Швидкі темпи змін, адаптації та впровадження інноваційних продуктів і послуг зумовлюють необхідність прискорення систем управління підприємствами, зокрема в ключових галузях економіки. Крім того, із посиленням впливу глобалізації та появою конкурентного середовища у вітчизняному господарському комплексі підприємства стикаються з проблемою відставання від своїх конкурентів у частині використання інноваційних продуктів, технологій та послуг. Тому вітчизняним підприємствам вкрай необхідно застосовувати випереджувальні підходи до управління своїм інноваційним потенціалом, щоб забезпечити стійке зростання та конкурентоспроможність.

Вплив цифрових технологій на ефективність підприємства є надзвичайно вагомим. Цифрові технології у сучасних реаліях стали невід'ємною частиною діяльності сучасних підприємств. Цифрова трансформація має значний вплив на всі аспекти функціонування підприємств. Використовуючи

цифрові технології, з'являється більше можливостей покращити операційні процедури, підвищити продуктивність і залучити клієнтів. Інтеграція цифрової трансформації є важливою складовою для стратегічного просування бізнесу в сучасному динамічному бізнес-ландшафті. Це дозволяє підприємствам підтримувати свою конкурентну перевагу, сприяти інноваціям і швидко адаптуватися до мінливих вимог ринку [5]. Крім того, вважаємо, що цифрові технології надають підприємствам можливість впроваджувати нові моделі взаємодії з клієнтами. Використання платформ електронної комерції, мобільних додатків і соціальних медіа дозволяє не лише розширити ринки збуту, але й покращити взаємодію з клієнтами, що сприяє підвищенню лояльності та зростанню продажів. Відтак, поділяємо думку Ж. Кононенко стосовно того, що цифрова трансформація – це не просто примха, а невід'ємна складова сучасного бізнесу. Підприємства, які активно інтегрують цифрові технології у свою діяльність, можуть забезпечити собі конкурентну перевагу на ринку [10].

Інтеграція автоматизації та штучного інтелекту (AI) у бізнес-операції є одним із найважливіших способів, за допомогою яких компанії можуть використовувати цифрові технології для отримання конкурентної переваги [6]. Автоматизуючи повторювані завдання та використовуючи системи, керовані штучним інтелектом, організації можуть підвищити свою операційну ефективність і реагувати на зміни ринку. Наприклад, впровадження технологій штучного інтелекту для прогнозування може призвести до більш точного прогнозування ринкових тенденцій, дозволяючи підприємствам завчасно коригувати свої стратегії. Ця зміна не тільки спрощує роботу, але й вивільняє цінні людські ресурси для більш стратегічного мислення та інновацій. Як результат – компанії можуть краще адаптуватися до швидких змін у конкурентному середовищі, спричинених цифровою трансформацією.

Не менш важливе значення та вплив на ефективне використання потенціалу підприємства мають аналітичні інструменти, які є досить цінними у прийнятті управлінських рішень. У сучасному бізнесі вони стали важливим елементом у процесі прийняття рішень на підприємстві. В умовах посилення конкуренції, здатність швидко аналізувати великі обсяги даних і приймати обґрунтовані рішення є вирішальною перевагою.

Аналітичне забезпечення процесу розробки і прийняття управлінських рішень дає змогу системі управління стратегічним розвитком підприємства (рис. 1):

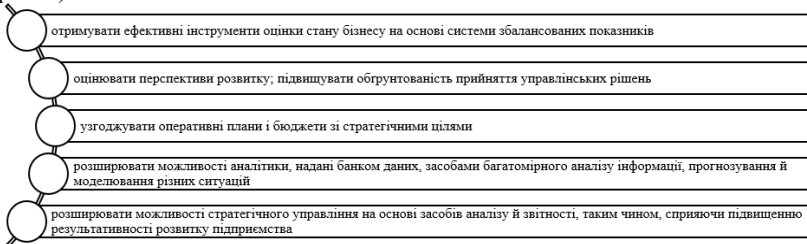

Рис. 1. Можливості використання аналітичного забезпечення процесу розробки і прийняття управлінських рішень для підприємства [11, с. 1407]

Використовуючи вдосконалені аналітичні інструменти, підприємства можуть з більшою точністю оцінювати свої показники ефективності, поведінку клієнтів і динаміку ринку, що веде до покращення стратегічного планування та операційних коригувань, які відповідають поточним ринковим умовам [1; 2]. Наприклад, комплексний аналіз фінансових ресурсів і ринкових альтернатив може спрямувати підприємства в оптимізації своїх інвестицій і розподілу ресурсів. Постійне використання аналітики даних не тільки підтримує ефективне прийняття рішень, але й підвищує загальну гнучкість організації в конкурентному середовищі. Використання прогнозової аналітики для стратегічного планування також може підвищити ефективність діяльності компанії. Використовуючи вдосконалені статистичні алгоритми та методи машинного навчання, підприємства можуть прогнозувати майбутні тенденції на основі даних [13].

Тому, підсумовуючи, поділяємо думку дослідників І. Запукляк, Г. Зелінської, С. Побігун; О. Бавико стосовно того, що інтеграція цифрових технологій у бізнес-операції – не минуша тенденція, а скоріше важлива складова сучасної комерції. Активно впроваджуючи ці технології, підприємства можуть отримати конкурентну перевагу на ринку [8, с. 209; 4, с.17-18].

Фінансові інструменти, зокрема інвестиції в інновації, управління грошовими потоками та оптимізація структури капіталу, відіграють важливу роль у забезпеченні ефективного використання потенціалу підприємства. Залучення інвестицій у новітні технології та розвиток інфраструктури дозволяє підприємствам збільшити свою продуктивність і конкурентоспроможність.

Погоджуємось із результатами досліджень А.Суханової стосовно того, що конкурентоспроможне підприємство може процвітати, створюючи та реалізуючи комплексний портфель стратегій фінансової підтримки. Цей підхід поєднує в собі всі основні компоненти та дозволяє підприємству успішно досягати поставлених цілей. Наявність чітких, логічних, виважених та обґрунтованих стратегій фінансового забезпечення вказує на найбільш ефективні та продуктивні підходи до виконання поставлених завдань, надаючи підприємству можливість обирати прибуткові та перспективні види діяльності, формувати високий попит на свою продукцію [12].

Методи бюджетування та прогнозування відіграють вирішальну роль у підтримці зростання та стійкості всередині компанії, особливо в умовах конкуренції, на яку впливають цифрові технології [7]. Впроваджуючи ефективні системи фінансового бюджетування, організації можуть забезпечити ефективний розподіл ресурсів відповідно до своїх операційних потреб і умов ринку. Точне прогнозування дозволяє компаніям передбачати майбутні фінансові показники на основі даних. Наприклад, аналіз обсягу продажів і змінних витрат допомагає визначити тенденції та сфери, які потрібно вдосконалити. Такий систематичний підхід до бюджетування не тільки сприяє кращому управлінню ресурсами, але й дає можливість компаніям швидко адаптуватися до мінливої ринкової динаміки, тим самим підвищуючи свою конкурентну перевагу.

В умовах зростання вартості капіталу і посилення тиску з боку конкурентів, підприємствам необхідно ретельно планувати і управляти своїми

фінансовими ресурсами. Ефективне управління фінансами включає оптимізацію витрат, підвищення рентабельності інвестицій та зниження фінансових ризиків. Для цього використовуються такі інструменти, як управління оборотним капіталом, хеджування ризиків і диверсифікація інвестицій. Тому, виходячи із викладеного вище, вважаємо, що формування фінансового забезпечення конкурентоспроможності підприємства має бути націлене на динамічну адаптацію до конкуренто-орієнтованого ринку відповідно до зміни кон'юнктури ринку та на основних параметрах за сегментами, як відзначає В. Арєф'єв у своєму дослідженні [3].

За останні кілька років відбувся помітний зсув у бік появи різноманітних фінансових досягнень, включаючи сек'юритизацію, фрагментацію та консолідацію фінансових угод, а також створення нових каналів для розповсюдження фінансових послуг. Ці фінансові інновації пропонують декілька ключових переваг після впровадження (рис. 2).

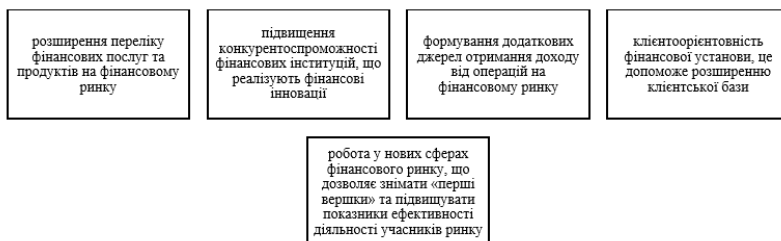

Рис. 2. Головні переваги від імплементації фінансових інновацій для підприємства [9]

Як наслідок, завдяки впровадженню фінансових інновацій, підприємство зміцнює свої позиції на ринку, що дозволяє йому ефективно конкурувати з іншими. Інноваційні рішення привертають увагу клієнтів та інвесторів, забезпечуючи конкурентну перевагу. Підприємство отримує можливість заробляти на нових продуктах та операціях на фінансовому ринку, завдяки розширенню спектру послуг, що сприяє зростанню доходів і фінансової стійкості. Орієнтація на потреби клієнтів, а також створення персоналізованих фінансових продуктів сприяє залученню нових клієнтів та розширенню існуючої клієнтської бази, що, на нашу думку, веде до зростання лояльності клієнтів і стабільності доходів. Участь у нових сегментах фінансового ринку дозволяє підприємству отримувати перші переваги від нових можливостей, підвищуючи таким чином ефективність своєї діяльності та збільшуючи прибутковість. Відтак, вважаємо, що перелічені та охарактеризовані вище переваги від імплементації фінансових інновацій для підприємства дозволяють підприємству не лише зберігати, але й зміцнювати свої ринкові позиції, залишаючись конкурентоспроможним та інноваційним у швидкозмінному фінансовому середовищі.

Відзначимо, що використовуючи новітні технології, підприємства можуть значно підвищити свою операційну ефективність та інноваційний

потенціал. Наприклад, застосування вдосконалених аналітичних інструментів може оптимізувати процеси, оптимізувати ланцюги поставок і покращити залучення клієнтів. Крім того, організації, які інвестують у дослідження та розробки, часто опиняються в авангарді галузевих досягнень, що дозволяє їм створювати унікальні продукти та послуги, які відрізняють їх від конкурентів. Цей стратегічний фокус на технологічних інвестиціях сприяє розвитку культури інновацій, що зрештою забезпечує довгострокову стабільність і прибутковість.

Висновки

Отже, трансформаційні процеси в економіці супроводжуються змінами які характеризуються невизначеністю та здійснюють вплив на діяльність підприємств, що розширює прояви криз і дестабілізує їхню діяльність. Тому в умовах посилення конкуренції ефективне використання потенціалу підприємства вимагає комплексного підходу, який включає впровадження цифрових технологій, використання аналітичних інструментів і оптимізацію фінансових ресурсів. Ці чинники дозволяють підприємствам підвищити свою конкурентоспроможність, адаптуватися до змін на ринку і забезпечити стійке зростання в довгостроковій перспективі. Ефективне використання потенціалу підприємства стає ключовим фактором успіху в умовах динамічного ринку. Підприємства, які вміють швидко адаптуватися до змін, використовувати нові технології та приймати обґрунтовані рішення на основі аналітичних даних, мають значно більше шансів на успіх у конкурентній боротьбі. Цифрові технології є основою для трансформації бізнес-процесів і підвищення ефективності діяльності підприємства. Вони дозволяють автоматизувати рутинні операції, знижуючи витрати на їх виконання, і покращують якість управлінських рішень завдяки швидкому доступу до даних та інструментів їх обробки. Такі технології, як платформи електронної комерції, CRM-системи та мобільні додатки, сприяють розширенню ринків збуту, покращенню комунікації з клієнтами та підвищенню рівня лояльності, що в кінцевому підсумку збільшує прибутковість підприємства.

Аналітичні інструменти відіграють важливу роль у прийнятті стратегічних і тактичних рішень. Вони дозволяють підприємствам швидко і точно аналізувати великі обсяги даних, що стає ключовим фактором у визначенні ефективних стратегій розвитку та оптимізації операційних процесів. Використання таких інструментів допомагає підприємствам адаптуватися до змін на ринку, виявляти нові можливості для зростання та мінімізувати ризики, а в результаті більш ефективно використовувати свій потенціал. Фінансові інструменти є критично важливими для забезпечення стабільного функціонування та розвитку. Адже управління грошовими потоками, інвестиції в інновації та оптимізація структури капіталу дозволяють підприємствам зберігати фінансову стабільність, підтримувати конкурентоспроможність та розвивати нові напрями діяльності. Крім того, ефективне використання фінансових інструментів допомагає знижувати ризики та забезпечувати довгострокову стійкість бізнесу в умовах зростаючого конкурентного тиску. Таким чином, цифрові технології, аналітичні та фінансові інструменти є

ключовими елементами успішного управління потенціалом підприємства, що дозволяють йому не лише виживати, але й процвітати в умовах посилення конкуренції.

Список літератури

1. Андріїв Н. М. Цифрова трансформація підприємства: теоретичний базис. *Ефективна економіка*. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/4_2022/81.pdf
2. Ареф'єва О. В., Титикало В. С. Моніторинг в системі просторово-процесного управління економічним потенціалом підприємства. *Економічний вісник Дніпровської політехніки. Науковий журнал*. № 2 (78) 2022. С.69-77.
3. Ареф'єв В.О. Фінансові механізми забезпечення конкурентоспроможності підприємства. Адаптивне управління підприємствами в умовах неотехнологічного відтворення: Монографія. За редакцією Ареф'євої О.В. Київ: ФОП Маслаков, 2020. 260 с. С. 92-97. URL: <http://core.ac.uk/download/pdf/344932437.pdf>
4. Бавико О.С. Цифровізація бізнес-процесів як елемент стратегії сталого смарт-розвитку підприємницьких структур. *Economic journal Odessa polytechnic university*. №2(24), 2023. С. 15-23.
5. Бугріменко Р.М., Смірнова П.В. Вплив розвитку цифрової трансформації на діяльність підприємства. *Економіка та суспільство*. Випуск # 59 / 2024. Url: <http://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/3386/3313/>
6. Вербівська, Л. В. Застосування інструментів штучного інтелекту при управлінні конкурентоспроможністю підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. №10. 2023. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-10-04-06/2023-10-04-06>
7. Гуменюк Р. П. Фінансове забезпечення управлінського потенціалу підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8081>
8. Запухляк І., Зелінська Г., Побігун С. Підходи, методи та інструменти управління змінами в системі управління розвитком підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. Вип. 23. С. 204-209.
9. Іщук Д. Р., Вергелюк Ю. Ю. Вплив фінансових інновацій на розвиток фінансового ринку. URL: https://eprints.kname.edu.ua/63246/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%D1%81%D0%B8_%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD_2022-3%20%D0%BA%D0%B0%D1%84%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%2B-204-205.pdf
10. Кононенко Ж. А., Карнаухова Г. В., Балук О. В. Цифровізація підприємницької діяльності: значення та вплив. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/download/2023-9-04-08/2023-9-04-08/800>

11. Рябенко Л.М. Аналітичне забезпечення розробки і реалізації управлінських стратегічних рішень. *Економіка і суспільство*. Випуск №13. 2017. С. 1400-1407.

12. Суханова А. В. Основні стратегії фінансового забезпечення конкурентоспроможності підприємств. *International scientific e-journal ΛΟΓΟΣ. ONLINE*. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.04.20.html>

13. Сухорукова Г. Як машинне навчання впливає на розвиток бізнесу. KYIVSTAR BUSINESS HUB. URL: <https://hub.kyivstar.ua/articles/yak-mashinne-navchannya-vplivaye-na-rozvitok-biznesu>